

Kanta-Hämeen hyvinvointialue (Oma Häme)

Päätös kiireettömään erikoissairaanhoidon pääsyä koskevassa asiassa

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto (Valvira) määräsi 20.3.2024 (Dnro V/25419/2023) Oma Hämeen järjestämään kiireettömään erikoissairaanhoidon pääsyn alueellaan lainmukaiseksi 31.3.2025 mennessä. Valvira määräsi lisäksi Oma Hämeen antamaan 16.4.2025 mennessä selvityksen siitä, miten se on järjestänyt kiireettömään erikoissairaanhoidon pääsyn lainmukaiseksi.

Oma Häme toimitti selvityksen 10.4.2025.

Ratkaisu

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto määrää Kanta-Hämeen hyvinvointialueen järjestämään kiireettömään erikoissairaanhoidon pääsyn alueellaan lainmukaiseksi 30.4.2026 mennessä. Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto velvoittaa hyvinvointialueen noudattamaan määräystä 1000000 (yhden miljoonan) euron sakon uhalla.

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto määrää Kanta-Hämeen hyvinvointialueen antamaan 1.1.2026 toimintansa aloittavalle Lupa- ja valvontavirastolle 15.5.2026 mennessä selvityksen siitä, miten hyvinvointialue on järjestänyt kiireettömään erikoissairaanhoidon pääsyn lainmukaiseksi. Selvitykseen on liitettävä tietojärjestelmästä tulostetut luotettavat ja ajantasaiset seurantatiedot hoitoon pääsystä.

Perustelut

1 Asiassa saatu selvitys

Asian ratkaisu perustuu seuraavaan selvitykseen:

- Oma Hämeen johtajaylilääkäri Arja Tommisen, terveydenhuollon toimialajohtaja Jarmo Lappalaisen, erikoissairaanhoidon sairaalapalveluiden tulosalueen tulosaluejohtaja Mirja Ottman-Salmisen ja tulosalueylilääkäri Kati Kortelaisen, kuntoutuksen tulosalueen tulosaluejohtaja Virpi Krögerin, mielenterveys- ja päihdepalveluiden tulosalueen tulosaluejohtaja Paula Turusen sekä suun terveydenhuollon tulosalueen tulosaluejohtaja Laura Nikkarilan selvitys 10.4.2025, jonka liitteenä seurantatiedot Oma Hämeen kiireettömään erikoissairaanhoidon pääsystä 31.3.2025
- toimialajohtaja Lappalaisen, tulosalueylilääkäri Kortelaisen ja tulosaluejohtaja Krögerin selitys 25.6.2025
- johtajaylilääkäri Tommisen, toimialajohtaja Lappalaisen, hallintoylilääkäri Jarmo J Kosken, tulosaluejohtaja Ottman-Salmisen, tulosalueylilääkäri

Kortelaisen, tulosaluejohtaja Krögerin ja tulosaluejohtaja Nikkarilan selitys
22.9.2025

1.1 Oma Hämeen kiireettömään erikoissairaanhoidon pääsyn tilanne 31.3.2025

Erikoissairaanhoidon sairaalapalveluiden tulosalue

Tulosalueylilääkäri Kati Kortelaisen mukaan tulosalueen hoitoon pääsy on parantunut. Suurimmalla osalla erikoisaloista pääsee hoitoon enimmäisajassa, mutta haasteita on urologian ja ortopedian vastaanottotoiminnassa sekä erityisesti gastroenterologisen ja plastiikkakirurgian leikkaustoiminnassa.

Oma Häme siirtyi 1.1.2025 yhteen potilastietojärjestelmäkantaan. Tietoportaalin rakentaminen on vielä kesken, eikä täysin yhdenmukaista dataa ole saatavilla, joten tiedot haetaan useammasta raportointityökalusta.

Leikkausta odottavien määrä on vähentynyt yli puolella selvityksen 31.8.2023 jälkeen. Leikkaus- ja toimenpideyksikön henkilöstöpula on korjattu, ja leikkaustoiminnan volyymi on kasvamassa. Hoitoon pääsyn tapahtunee enimmäisajassa loppuvuonna 2025. Kaihileikkauksissa käytetään palveluseteliä.

Myönteinen kehitys edellyttää yhteiskunnallisten häiriöiden ja kriisien minimointia. Keskussairaalan muutto uuteen sairaalarakennukseen maaliskuussa 2026 aiheuttaa tilapäisen notkahduksen tuotantoon.

Kuntoutuksen tulosalue

Tulosaluejohtaja Virpi Krögerin mukaan tulosalueelle kuuluvat fysiatrian ja kipupoliklinikan sekä 1.1.2024 alkaen kuulokeskuksen toiminta. Kuulokeskuksen audionomitilanne heikkeni loppukeväällä 2024, ja ensikojeen sovitukseen pääsy huononi. Audionomien virkoja on lisätty, mutta rekrytointi ei ole onnistunut. Suomessa järjestetään maksullisia audionomikoulutuksia vain satunnaisesti, ja pula audionomeista on valtakunnallinen.

Kuulokeskus varasi opiskelupaikkoja Metropolian audionomikoulutukseen syksylle 2024, mutta koulutusta ei aloitettu vähäisen hakijamäärän vuoksi. Oma Häme käynnisti koulutuksen HUS-yhtymän kanssa, ja kuulokeskukseen valmistuu 3 audionomia syksyyn 2025 mennessä. Ostopalveluja on hankittu paikalliselta toimijalta. Kuulolaitesovituksia on ostettu 1.1.2025 lähtien.

Kuulokeskuksen toimintaa on kehitetty, ja terveyskeskussairaaloihin ja hoivayksiköihin on toimitettu äänenvahvistimia äkillisiä tarpeita varten. Terveysasemien ja ikääntyvien hoivapalveluiden sekä kotihoidon kanssa on sovittu yhteistyöstä. Oma Hämeen nettisivuilla on kuulokojeen huollon ohjevideoita. Henkilöstöä varten on luotu kuulokojeen huoltokurssi, ja keskuksen potilaita lähettäviä lääkäreitä on koulutettu. Hoitoon pääsyn tulisi kasvaneesta lähete-määrästä huolimatta tapahtua enimmäisajassa 3 kuukauden päästä.

Suun terveydenhuollon tulosalue

Tulosaluejohtaja Laura Nikkarilan mukaan hoitoon pääsyä yli 6 kuukautta odottaneet odottivat pääsyä yleisanestesiahammashoitoon. Hoitojonoa on purettu omana työnä ja hankkimalla palveluita yksityiseltä palveluntuottajalta. Jatkossa yleisanestesiahammashoitoa on terveydenhuoltolain 45 §:n muutosten mukaisesti tarkoitus antaa myös muissa toimipaikoissa kuin sairaalan leikkaussaleissa. Tarkoituksena on, että yleisanestesiassa tehtävään hammashoitoon pääsisi enimmäisajassa vuoden 2025 syyskuun loppuun mennessä.

1.2 Oma Hämeen selitys 25.6.2025

Toimialajohtaja Jarmo Lappalaisen, tulosalueylilääkäri Kati Kortelaisen ja tulosaluejohtaja Virpi Krögerin mukaan Oma Häme toivoo, että Valvira ottaisi seuraamusharkinnassaan huomioon seuraavat asiat:

- hoidon saatavuuden ongelmat johtuvat sekä koronapandemiasta että sitä seuranneesta pitkittyneestä työtaistelusta
- potilastietojärjestelmän tietokannan vaihtaminen vuodenvaihteessa 2024–2025 on aiheuttanut ongelmia toiminta- ja tilastotietojen saatavuudessa sekä hidastanut kliinistä toimintaa. Tilastoinnin ongelmat on ratkaistu, ja Oma Hämeellä on selkeä kuva kiireettömään erikoissairaanhoidon pääsystä. Myös kliininen toiminta on parantunut
- läheteiden käsittelyä ja arviointia on kehitetty edelleen
- potilastietojärjestelmän jonot on yhdenmukaistettu, mikä helpottaa erityisesti kokonaisjonotilanteen seuraamista ja toiminnan tiedolla johtamista
- hoitohenkilöstön rekrytointiongelmien ratkaisusta, ja kaikki erikoissairaanhoidon hoitajien vakanssit on täytetty. Leikkaustoiminnassa maaliskuusta 2022 alkaen sulussa olleet kaksi leikkaussalia on avattu huhtikuussa 2025
- leikkaustoiminnassa otettiin huhtikuussa 2025 käyttöön uusi toiminnanohjausjärjestelmä (Opera), jonka käyttöönotto on hidastanut jonojen purkamista
- hyvinvointialueiden toiminnan aloittamiseen on liittynyt paljon toiminnan muutoksia, joiden toteuttamista tiukka rahoitus tilanne ei ole helpottanut
- Oma Hämeen uusi keskussairaala valmistuu syksyllä 2025, ja muutto sinne tapahtuu maaliskuussa 2026. Sairaalan ja toiminnallisen muutoksen suunnittelu ja tuleva koko henkilöstön perehdytys ja muutto ovat vieneet ja tulevat viemään seuraavan vuoden aikana runsaasti henkilöstön aikaa
- uudessa Assi-sairaalassa on kaksi leikkaussalia nykyistä enemmän, ja vaikeasta tilanteesta huolimatta ne suunnitellaan avattavaksi vuonna 2026
- ortopedia on rekrytoinut kaksi erikoislääkärää, joista toinen aloittaa 30.6.2025 ja toinen elokuussa 2025. Lisäksi yksi ostopalvelulääkäri aloittaa 11.8.2025
- ortopedian ja urologian poliklinikkatoiminnan hoidon saatavuutta on parannettu myös ostamalla palveluita yksityiseltä palveluntuottajalta
- kuulokeskukseen on koulutettu kevään 2025 aikana 3 uutta audionomia

Oma Häme on pyrkinyt parantamaan hoitoon pääsyn tilannetta kaikilla käytävissään olevilla keinoilla.

1.3 Oma Hämeen selitys 22.9.2025

Johtajaylilääkäri Arja Tommisen, toimialajohtaja Jarmo Lappalaisen, hallintoylilääkäri Jarmo J Kosken, tulosaluejohtaja Mirja Ottman-Salmisen, tulosalueylilääkäri Kati Kortelaisen, tulosaluejohtaja Virpi Krögerin ja tulosaluejohtaja Laura Nikkarilan selityksen mukaan erikoissairaanhoidon sairaalapalveluissa on 1.4.–13.9.2025 tehty seuraavia korjaavia toimenpiteitä:

1. Toiminnalliset muutokset

- a) osa vastaanottotoiminnasta ja poliklinisesta kirurgiasta on huhtikuun 2025 alusta keskitetty Kanta-Hämeen keskussairaalaan. Tavoitteena on erityisesti poliklinisen kirurgian yhdenmukainen johtaminen ja toimintavolyymin nosto
- b) Riihimäen ja Forssan palvelukeskusten perusterveydenhuollon avopalveluihin on toukokuusta 2025 lähtien yhdistetty osa erikoissairaanhoidon vastaanottotoiminnasta. Hoitohenkilöstö on palvelukeskuksen henkilökuntaa, ja erikoissairaanhoidon tulosalue tuottaa erikoislääkäripalvelut. Näin erikoissairaanhoidon palveluita voidaan tarjota paremmin lähipalveluna
- c) urologiassa on otettu käyttöön PSA-verikokeen automatisoitu seuranta, joka vapauttaa urologien työaikaa muuhun vastaanottotyöhön

2. Palvelusetelien käyttö kriittisillä erikoisaloilla

- a) silmätautien lääkärvastaanottoihin ei ole saatu palveluntuottajia
- c) polvinivelen tekonivelleikkausten palveluseteli on otettu käyttöön kesäkuussa 2025

3. Kliiniset lisätyöt kriittisillä erikoisaloilla

- a) silmätaudeissa kaihileikkaukset ja silmänpohjan laserointi.
- b) urologiassa kystoskopiautkimukset

4. Terveiden ja hyvinvoinnin laitokselle (THL) menevässä tilastossa on edelleen käyttäjälähtöisiä virheitä, ja kehitystyö jatkuu**5. Uusi toiminnanohjausjärjestelmä Opera on nyt käytössä, ja siinä on myös ominaisuuksia, jotka tukevat leikkaustoiminnan tiedolla johtamista****6. Henkilöstön rekrytointien onnistuminen**

- a) leikkaussalikapasiteetti on toukokuusta 2025 vastannut koronapandemiaa edeltävää aikaa
- b) kirurgian osastotoimintojen hoitohenkilöstövaje on korjaantumassa

Hoitoon pääsy on lainmukaista muussa kuin operatiivisessa hoidossa. Kesän toiminnan sulut pidentävät jonoja. Kokonaistilanne on parantumassa silmäleikkauksia lukuun ottamatta, ja on mahdollista, että hoitoon pääsee lainmukaisesti jo syksyn 2025 aikana. Leikkaussalikapasiteetti kasvaa vuonna 2026.

Silmätautien hoidon saatavuudessa on edelleen puutteita, eikä yksityisellä sektorilla ole tarpeeksi kapasiteettia kaihileikkausten palvelusetelin käytön lisäämiseen. Vuoden 2025 aikana on aloitettu kolmen uuden kaihikirurgin kouluttaminen. Heistä on pulaa myös valtakunnallisesti.

Silmätautien lääkäreiden ja sairaanhoitajien työnjakoa kehitetään, ja optikoiden on tarkoitus aloittaa syksyllä 2025 uutena ammattiryhmänä. Heidän työtehtävikseen on suunniteltu muun ohella keratokonius-potilaiden piilolasisovukset, osa sarveiskalvopotilaiden tutkimuksista ja silmän etuosan kuvaaminen. Työtehtävien muutoksilla saadaan lisättyä erityisesti silmälääkäreiden vastaanottoaikoja. Silmätautien vastaanottotoiminnassa on otettu lisäksi käyttöön uusia toimintatapoja. Myös johtamista on kehitetty ja lääkäreiden koulutamiseen panostettu.

Ortopedien rekrytointi on onnistunut, ja Oma Häme panostaa myös uusien ortopedien koulutukseen. Se jatkaa edelleen toiminnan kehittämistä erityisesti tekonivelkirurgiassa.

HUSin kanssa yhteistyössä koulutetut 3 audionomia valmistuvat syksyn 2025 aikana. Kuulokojeiden sovituksia on hankittu niin paljon kuin palveluntuottajat ovat kyenneet tarjoamaan. Lisäksi kuulokeskuksen asiakasprosesseja on muokattu ja kuulokojeiden huoltoprosessia kehitetty nopeammaksi.

Suun terveydenhuollossa ei ole enää vuoden 2025 loppuun mennessä hoitoa yli 6 kuukautta odottaneita.

2 Asian arviointi ja johtopäätökset

2.1 Sovellettavat säännökset

Terveysihuoltolain 52 §:n 3 momentin mukaan hoidon tarpeen arvioinnin perusteella lääketieteellisesti, hammaslääketieteellisesti tai terveystieteellisesti tarpeelliseksi todettu hoito ja neuvonta on järjestettävä ja aloitettava hoidon edellyttämä kiireellisyys huomioon ottaen kohtuullisessa ajassa, kuitenkin kuuden kuukauden kuluessa siitä, kun hoidon tarve on todettu.

Sosiaali- ja terveydenhuollon valvonnasta annetun lain (valvontalaki) 39 §:n 1 momentin mukaan, jos sosiaali- tai terveystieteellisten palvelujen järjestämisessä, tuottamisessa tai toteuttamisessa havaitaan asiakas- tai potilasturvallisuutta vaarantavia puutteita tai muita epäkohtia taikka toiminta on muutoin tämän tai muun sosiaali- tai terveydenhuoltoa koskevan lain vastaista, valvontaviranomainen voi antaa määräyksen puutteiden korjaamisesta tai epäkohtien poistamisesta. Määräystä annettaessa on asetettava määräaika, jonka kuluessa tarpeelliset toimenpiteet on suoritettava. Pykälän 2 momentin mukaan valvontaviranomainen voi velvoittaa palvelunjärjestäjän tai palveluntuottajan noudattamaan edellä mainittua määräystä sakon uhalla.

Ulkasakkolain 6 §:n 1 momentin mukaan uhkasakko asetetaan määräämällä päävelvoite asianosaisen noudatettavaksi sakon uhalla. Kunkin päävelvoitteen tehosteeksi on asetettava eri uhkasakko. Pykälän 2 momentin mukaan uhkasakko asetetaan markkamäärältään kiinteänä tai siten, että sen suuruus määräytyy ajan kulumisen mukaan (*juokseva uhkasakko*). Pykälän 3 momentin mukaan asettamispäätöksestä on käytävä selvästi ilmi, mihin asianosainen on velvoitettu ja milloin, mihin mennessä tai mistä lähtien päävelvoitetta on

noudatettava. Määräajan pituutta harkittaessa on otettava huomioon päävelvoitteen laatu ja laajuus, velvoitetun mahdollisuus noudattaa sitä sekä muut asiaan vaikuttavat seikat.

Ulkasakkolain 8 §:n mukaan ulkasakon suuruutta harkittaessa on otettava huomioon päävelvoitteen laatu ja laajuus, velvoitetun maksukyky ja muut asiaan vaikuttavat seikat.

2.2 Asian arviointi ja johtopäätökset

Oma Hämeen selvityksen liitteenä olevissa seurantatiedoissa on esitetty Oma Hämeessä kiireetöntä erikoissairaanhoidoa yli 6 kuukautta odottaneiden lukumäärät 31.3.2025. Tiedot ilmenevät alla olevasta taulukosta 1. Lisäksi taulukossa on Valviran päätöksessä 20.3.2024 olleet Oma Hämeen seurantatiedot 31.8. ja 31.12.2023. Suluissa on määrän suhteellinen osuus (prosenttia) kaikista hoitoa odottavista potilaista tai läheteistä. Maininta ei käyt. päät. tarkoittaa, ettei tietoja ollut Valviran päätöksessä 20.3.2024. Maininta ei ilm. %-lukua tarkoittaa, ettei Oma Häme ilmoittanut kyseistä prosenttilukua selvityksessään tai selityksissään.

Taulukko 1: hoitoa yli 6 kuukautta odottaneet potilaat

Erikoisala	Lukumäärä 31.8.2023 (%)	Lukumäärä 31.12.2023 (%)	Lukumäärä 31.3.2025 (%)
yhteensä (yli 6 kk)	1270 (14,5)	1205 (13,4)	803 (ei ilm. %-lukua)
hammas-, suu- ja leukasairaudet	33 (19,9)	ei käyt. päät.	32 (19,3)
kirurgia	376 (10,6)	ei käyt. päät.	363 (12,1)
korva-, nenä- ja kurkkutaudit	324 (25,8)	ei käyt. päät.	326 (37,0)
silmätaudit	496 (28,3)	ei käyt. päät.	81 (7,2)

THL:n seurantatietojen 31.8.2025 mukaan Oma Hämeessä oli 1001 (13,1) hoitoa yli 6 kuukautta odottanutta.

Oma Hämeessä on ollut 31.3. ja 31.8.2025 edelleen suuri määrä potilaita, jotka ovat odottaneet kiireetöntä erikoissairaanhoidoa terveydenhuoltolaissa säädettyjen enimmäisaikojen yli, vaikka odottaneiden määrä on laskenut 31.8.2025 mennessä Valviran maaliskuun 2024 päätöksestä. Odottaneita oli 31.8.2025 kuitenkin enemmän kuin 31.3., ja ongelmia on usealla erikoisalalla. Oma Häme on korjannut tilannetta kehittämällä toimintaansa, rekrytoimalla henkilökuntaa, tekemällä lisätyötä, käyttämällä ostopalveluita ja palveluseteleitä, lisäämällä leikkaussalikapasiteettia sekä yhteistyöllä HUS-yhtymän kanssa, mutta se ei ole parantunut lainmukaiseksi. Tilanteeseen ovat vaikuttaneet Oma Hämeen mukaan koronapandemia ja sitä seuranneet työtaistelut,

8.10.2025

potilastietojärjestelmän tietokannan vaihtaminen, uusi toiminnanohjausjärjestelmä, hyvinvointialueiden aloittamiseen liittyneet välttämättömät toiminnan muutokset ja uuden keskussairaalan valmistuminen syksyllä 2025 sekä sen käyttöönotto.

Valvira toteaa, että Oma Hämeen kiireettömään erikoissairaanhoidon pääsyn tilanne on edelleen selvästi lainvastainen. Valvira katsoo näin ollen perusteluksi määrätä Oma Hämeen järjestämään kiireettömään erikoissairaanhoidon pääsyn alueellaan lainmukaiseksi 30.4.2026 mennessä ja velvoittaa sen noudattamaan määräystä 1000000 (yhden miljoonan) euron sakon uhalla. Valvira määrää lisäksi Oma Hämeen toimittamaan Ratkaisu-kohdan mukaisesti selvityksen 1.1.2026 toimintansa aloittavalle Lupa- ja valvontavirastolle.

Uhkasakon suuruutta harkittaessa on otettu huomioon päävelvoitteen laatu ja laajuus ja Oma Hämeen maksukyky arvioituna sen asukasluvun perusteella. Harkinnassa on otettu huomioon muut asiaan vaikuttavat seikat, kuten hoitoa hyvinvointialueella yli 6 kuukautta odottaneiden määrä ja se, että vaikka Oma Hämeen kiireetöntä erikoissairaanhoidoa odottaneiden määrä on laskenut 31.8.2025 mennessä Valviran maaliskuun 2024 päätöksestä, lainvastainen tilanne on jatkunut jo kauan.

Valvira toteaa lisäksi, että Oma Hämeen tulee huolehtia siitä, että hoitoon pääsyn seurantatiedot ovat luotettavia ja yksiselitteisiä.

Asian ratkaisussa sovelletut säännökset

Laki sosiaali- ja terveydenhuollon valvonnasta (741/2023) 39 §:n 1–2 mom.
Terveysdenhuoltolaki (1326/2010) 52 §:n 3 mom.
Uhkasakkolaki (113/1990) 6 § ja 8 §

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen tyytymätön saa hakea siihen muutosta valittamalla Hämeenlinnan hallinto-oikeuteen liitteenä olevan valitusosoituksen mukaisesti.

Ratkaistu: 08.10.2025
Ratkaisija: Henriksson Markus
Virka-asema: Ylijohtaja
Esittelijät:
Jormanainen Reijo, Juristi

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu
asiankäsittelyjärjestelmässä.
Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa kirjaamosta.

Liite

Valitusosoitus Hämeenlinnan hallinto-oikeuteen

Jakelu

Oma Hämeen johtajaylilääkäri
Oma Hämeen aluehallitus

Tiedoksi

Etelä-Suomen aluehallintovirasto, Peruspalvelut, oikeusturva ja luvat -vastuualue

Lisätietojen antaminen

Lisätietoja antaa tarvittaessa juristi Reijo Jormanainen, puh. 0295 209 320.

VALITUSOSOITUS

Valitusviranomainen

Tähän päätökseen tyytymätön saa hakea siihen muutosta **Hämeenlinnan hallinto-oikeudelta** kirjallisella valituksella. Valituskirjelmä osoitetaan valitusviranomaiselle ja se on toimitettava valitusajassa Hämeenlinnan hallinto-oikeuden kirjaamoon.

Valitusaika

Valitus on tehtävä 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Valitusaikaa laskettaessa tiedoksiantopäivää ei oteta lukuun. Jos valitusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, lauantai, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, jouluaatto tai juhannusaatto, valitusaikaa on vielä seuraava arkipäivä.

Tiedoksisaantipäivä riippuu tiedoksiantotavasta. Jos päätös on lähetetty postitse tavallisena kirjeenä, vastaanottajan katsotaan saaneen asiasta tiedon seitsemäntenä päivänä kirjeen lähettämistä. Mikäli lähetyspäivä ei ilmene päätöksestä, lähetyspäivän voi tarvittaessa selvittää Valvirasta.

Jos päätös on lähetetty tiedoksi sähköpostitse, asiakirja katsotaan annetun tiedoksi kolmantena päivänä viestin lähettämistä, jollei muuta näytetä. Viestin lähettämispäivä ilmenee sähköpostiviestistä. Jos asiakirja on annettu todisteellisesti sähköisesti tiedoksi, asiakirja katsotaan annetuksi tiedoksi, kun asiakirja on noudettu palvelimelta. Jos asiakirjaa ei ole noudettu seitsemän päivän kuluessa Valviran ilmoituksesta, tiedoksiannossa noudatetaan, mitä siitä muualla laissa säädetään.

Jos päätös on lähetetty saantitodistuksella tai luovutettu suoraan vastaanottajalle tai tämän edustajalle, tiedoksiantopäivän osoittaa tiedoksianto- tai saantitodistus. Haastemiehen tiedoksi antaman päätöksen tiedoksiantopäivän osoittaa haastemiehen laatima todistus tiedoksisaannista.

Jos kyseessä on yleistiedoksianto, tiedoksisaannin katsotaan tapahtuneen seitsemäntenä päivänä yleistiedoksiannosta annetun ilmoituksen julkaisemisajankohdasta. Julkaisemisajankohta on ilmaistu julkaisun yhteydessä.

Valituksen sisältö

Valituskirjelmässä on ilmoitettava

1. päätös, johon haetaan muutosta (valituksen kohteena oleva päätös);
2. miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi (vaatimukset);
3. vaatimusten perustelut;
4. mihin valitusoikeus perustuu, jos valituksen kohteena oleva päätös ei kohdistu valittajaan

Valituksessa on lisäksi ilmoitettava valittajan nimi ja yhteystiedot sekä kotikunta. Valituksessa on ilmoitettava myös se postiosoite ja mahdollinen muu osoite, johon oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat voidaan lähettää (prosessiosoite). Yhteystietojen muutoksesta on valituksen vireillä ollessa ilmoitettava viipymättä hallintotuomioistuimelle.

Jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä tai jos valituksen laatijana on joku muu henkilö, valituskirjelmässä on ilmoitettava myös tämän nimi ja yhteystiedot.

Valituksen liitteet

Valitukseen on liitettävä:

1. valituksen kohteena oleva päätös valitusosoituksineen;
2. selvitys siitä, milloin valittaja on saanut päätöksen tiedoksi, tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta;
3. asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle;
4. asiamiehen on liitettävä valitukseen valittajan antama valtakirja. Valtakirjaa ei tarvita, jos avustaja on asianajaja, julkinen oikeusavustaja tai luvan saaneista oikeudenkäyntiavustajista annetussa laissa tarkoitetun ns. lupalakimies.

Valituskirjelmän toimittaminen perille

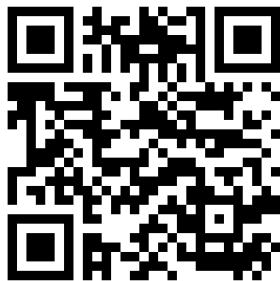
Valituksen voi tehdä hallinto- ja erityistuomioistuinten sähköisessä asiointipalvelussa. Valituksen voi omalla vastuullaan lähettää myös postitse, sähköpostitse tai toimittaa lähetin välityksellä. Valituskirjelmän voi viedä hallinto-oikeuteen valittaja itse tai hänen valtuuttamansa asiamies. Hallinto-oikeuden asiakaspalvelun aukioloaika on klo 8.00-16.15. Valitusasiakirjojen on oltava perillä hallinto-oikeudessa viimeistään valitusajan viimeisenä päivänä ennen kello 16.15 toimitustavasta riippumatta.

Oikeudenkäyntimaksu

Valittajalta peritään Hämeenlinnan hallinto-oikeudessa pääsääntöisesti oikeudenkäyntimaksu. Oikeudenkäyntimaksut perustuvat tuomioistuinmaksulakiin (1455/2015) ja maksun suuruutta tarkistetaan oikeusministeriön asetuksella. Tarkemmin tietoa oikeudenkäyntimaksusta on hallintotuomioistuinten verkkosivuilla, linkki: <https://tuomioistuimet.fi/fi/index/asiointijulkisuus/maksut/oikeudenkayntimaksuthallinto-oikeudessa.html>

Hämeenlinnan hallinto-oikeuden yhteystiedot

Sähköinen asiointi <https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet> , qr-koodi:

Osoite	Raatihuoneenkatu 1, 13100 Hämeenlinna
Puhelin	029 56 42200
Telekopio	029 56 42269
Sähköposti	hameenlinna.hao@oikeus.fi